

La dimensió econòmica de les arts visuals a Catalunya

ARTImetria

Desembre 2008

Sumari

1. Introducció	2
2. Dades agregades	5
2.1. Estimació del VAB de les arts visuals	5
2.2. Dades econòmiques globals del sector de les arts visuals	7
2.2.1. Ocupació	9
2.2.2. Remuneració de personal	10
3. Visió sectorial.....	12
3.1. Formació.....	12
3.1.1. Ensenyament no universitari	15
3.1.2. Ensenyament universitari	17
3.2. Producció.....	18
3.2.1. Artistes	18
3.3. Difusió.....	24
3.3.1. Centres d'art.....	24
3.3.2. Caixes d'estalvi	25
3.4. Comercialització.....	28
3.4.1. Galeries d'art.....	28
3.5. Col·lecció	30
3.5.1. Museus.....	30
3.5.2. Fundacions.....	33
3.6. Administracions públiques	35
3.6.1. Administració autonòmica	35
3.6.2. Administració provincial.....	36
3.6.3. Administració municipal.....	37
Crèdits	41

1. Introducció

El punt de partida per fer aquest informe ha estat l'estudi "La dimensión económica de las artes visuales en España", promogut per la Unión de Asociaciones de Artistas Visuales de España.

Amb el fi d'aprofundir en el cas català, l'Associació d'Artistes Visuals de Catalunya va decidir desenvolupar la informació corresponent a aquest territori, amb la corresponent actualització de les dades a data de 2005.

Per identificar els agents integrants del sector de les arts visuals a Catalunya, es va definir la cadena de valor del sector a partir de les funcions que el conformen. Les categories d'agents resultants per a cada funció són les següents:

- **Formació**
 - Ensenyament de Règim General: batxillerat artístic
 - Ensenyament de Règim Especial: arts plàstiques i disseny
 - Ensenyament universitari: història de l'art i belles arts
- **Producció**
 - Artistes
- **Difusió**
 - Centres d'art
 - Caixes d'Estalvi
- **Comercialització**
 - Galeries d'Art
- **Col·lecció**
 - Museus
 - Fundacions
- **Administracions públiques**
 - Generalitat de Catalunya
 - Diputacions
 - Ajuntaments

La taula següent presenta el cens resultant.

Taula 1. Nombre d'agents que integren el cens, per categoria

Categoria	Nombre	%
Formació	96	5,94
Ensenyament règim general	59	
Ensenyament règim especial	25	
Ensenyament universitari	12	
Producció	1.067	65,99
Artistes (estimats temps complet)	1.067	
Difusió	33	2,04
Museus	14	
Centres d'art	19	
Comercialització	202	12,49
Galeries	202	
Col·lecció	24	1,48
Caixes d'estalvi	10	
Fundacions	14	
Administracions públiques	195	12,06
Generalitat de Catalunya	1	
Diputacions	4	
Ajuntaments (>5.000 habitants)	190	
Total	1.617	100,0

Font: Elaboració pròpia.

Per actualitzar les informacions corresponents a aquests agents es va seguir una doble metodologia en funció de la tipologia de les fonts utilitzades, primàries i secundàries.

Formació

Les dades corresponents als agents inclosos en aquesta categoria es van obtenir a partir de les estadístiques elaborades pel Ministeri d'Educació per al curs 2004–05, en el cas dels ensenyaments no universitaris. Les informacions corresponents a l'ensenyament universitari es van obtenir de les estadístiques del Departament d'Innovació, Universitats i Empreses de la Generalitat de Catalunya.

Comercialització

En el cas de les galeries d'art, les fonts utilitzades van ser les *Estadístiques Culturals de Catalunya 2003*, elaborades pel Gabinet Tècnic del Departament de Cultura i Mitjans de Comunicació de la Generalitat de Catalunya.

Producció

Les informacions relatives al col·lectiu d'artistes procedeixen de l'actualització de les dades contingudes a l'estudi *La situació dels artistes visuals a Catalunya 2001*, fet per ARTImetria per encàrrec del Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya.

Administracions públiques

La font de les dades corresponents a les Administracions públiques ha estat el Gabinet Tècnic del Departament de Cultura i Mitjans de Comunicació de la Generalitat de Catalunya, tant per a les informacions referides a la pròpia Generalitat com als ajuntaments i les diputacions de Lleida i Girona. En el cas de la Diputació de Barcelona, les dades van ser proporcionades per l'Oficina de Difusió Artística. La informació de la Diputació de Tarragona es correspon exclusivament amb la del Museu d'Art Modern, entitat que va facilitar les dades corresponents.

Difusió i col·lecció

Per aconseguir les informacions corresponents als agents d'aquestes categories es va fer un treball de camp consistent en la tramesa de qüestionaris amb la sol·licitud de les dades pressupostàries i de personal de l'exercici de 2005. La taula següent presenta els percentatges de resposta aconseguits:

Taula 2. Nivell de resposta dels agents contactats directament

	Censats	Resposta	%
Museus	14	11	78,6
Centres d'art	19	12	63,2
Caixes d'estalvi	10	7 (*)	70,0
Fundacions	14	14	100,0
Total	57	44	77,2

*Les dades corresponents a les caixes que no van respondre es van calcular a partir de les memòries respectives.

2. Dades agregades

2.1. Estimació del VAB de les arts visuals

Els sistemes de comptabilitat nacional parteixen del concepte fonamental de valor afegit brut (VAB), amb el qual s'arriba, sota diferents condicions, a magnituds com el producte interior brut, la renda regional, etc. El VAB és un concepte elemental que respon a una definició econòmica convinguda: la diferència entre la producció (output), i les compres de matèries primeres, subministraments i serveis necessaris per obtenir aquesta producció (inputs).

Les estadístiques econòmiques ofereixen el valor afegit brut a preu de sortida de fàbrica o, com també s'anomena, a preus de mercat (VABpm). Aquesta valoració inclou la majoria dels impostos i subvencions, l'import dels quals és repercutit pel fabricant en els preus de venda traslladant la seva càrrega al consumidor. Tanmateix el VABpm no conté l'impost sobre el valor afegit (IVA), que a Espanya té un tractament comptable específic d'acord amb l'actual pla general de comptabilitat; de la mateixa manera, tampoc inclou els aranzels que graven les importacions procedents dels països no comunitaris. Quan se sumen aquests dos impostos al VABpm s'obté el PIB, magnitud que contindrà la totalitat dels impostos indirectes nets de subvencions.

El nou Sistema Europeu de Comptes de 1995 (SEC-95), d'aplicació recent, estableix com a principal criteri de valoració del VAB el preu bàsic, calculant aquesta magnitud, a partir de les rendes, com la suma de la remuneració dels assalariats, l'excedent brut d'explotació, les rendes mixtes i els altres impostos nets sobre la producció. A diferència del VABpm, no inclou els impostos sobre el producte un cop exclòs l'IVA (fonamentalment els impostos especials i la taxa del joc) ni es minoren en l'import de les subvencions sobre el producte.

És habitual reunir el VAB de les diferents empreses que es dediquen a una mateixa activitat, i es fa referència aleshores al VAB d'una determinada branca o sector d'activitat. El nombre de branques que presentarà un quadre macroeconòmic és variable, però com a mínim se solen resumir en branques primàries, industrials, construcció i serveis, tal com es presenta a la taula següent.

Taula 3. Principals indicadors econòmics per branques d'activitat. Catalunya. 2005.

	VAB (en milions d'euros)	%	Ocupats	%
Agricultura**	2.366,80	1,6	80.300	2,4
Indústria***	34.477,26	22,7	791.400	23,6
Construcció	15.042,94	9,9	356.700	10,6
Serveis	100.216,05	65,9	2.130.800	63,4
Total	152.103,05	100,0	3.359.200	100,0

* Llocs de treball o equivalents a temps complet.

** Inclou agricultura, ramaderia i pesca.

*** Inclou indústria i energia.

Font: Institut d'Estadística de Catalunya.

El VAB de Catalunya registrat el 2005 puja a 152.103,05 milions d'euros, repartits entre els diferents sectors econòmics de la manera següent: l'agricultura aporta un 1,6% al VAB català; la construcció, un 9,9%; la indústria i energia, un 22,7%, i finalment, el sector serveis concentra un 65,9% del total del valor afegit brut català.

De l'anàlisi de la distribució dels ocupats entre els diferents sectors econòmics per al mateix any de referència, podem concloure també el clar predomini del sector de serveis, que acumula el 63,4% del total d'ocupats, i posa de manifest el perfil terciaritzat de l'economia catalana.

Per al càlcul del VAB del sector de les arts visuals, és pertinent recordar que fins al moment no s'ha fet mai cap anàlisi referida a aquest nivell de detall. L'únic estudi que, anteriorment a aquest document, va calcular el VAB de les arts visuals a l'Estat espanyol va ser el DeavE,¹ publicat el passat any 2006.

Les dades s'han obtingut tant a partir de fonts primàries, consistents en una enquesta feta entre els agents del sector, com de fonts secundàries. A partir de l'enquesta, s'efectuà una estimació de la contribució del sector de les arts visuals al VAB català.

Partint de les dades que ofereix l'Institut d'Estadística de Catalunya (a partir de les dades de l'Institut Nacional d'Estadística, Comptabilitat Regional d'Espanya) relatives al VAB català per una banda, i per altra, a la xifra del nombre d'ocupats en el sector serveis, i considerant que la ràtio de productivitat del treball és constant i homogènia per a tot el sector serveis, hem pogut fer una estimació corresponent al sector analitzat en aquest estudi.

Amb les dades obtingudes a partir de l'enquesta, relatives al nombre d'ocupats en les arts visuals, i considerant, tal com dèiem, que en aquest sector existeix la mateixa productivitat del treball que en el global del sector serveis, es pot estimar

¹ *La Dimensión Económica de las Artes Visuales en España*, Associació d'Artistes Visuals de Catalunya, 2006.

el VAB a preus de mercat per a les arts visuals a Catalunya en uns 181 milions d'euros.

2.2. Dades econòmiques globals del sector de les arts visuals

Les taules que presentem a continuació contenen les grans magnituds que configuren la dimensió econòmica de les arts visuals a Catalunya.

Taula 4. Dades econòmiques globals dels agents del sector de les arts visuals. 2005. Xifres absolutes

Categoria	Cens	Ocupats	Despesa personal (euros)	Despesa total (euros)	VAB (euros)
Formació	89	1.855,7	30.811.027,50	53.578.352,80	84.025.253,00
Producció		1.067,0	16.607.636,61	16.607.636,61	48.313.275,30
Difusió	29	133,9	4.119.212,74	59.122.679,58 (1)	6.062.931,20
Comercialització	202	374,1	5.593.197,56	21.319.562,79	16.939.078,10
Col·lecció	28	489,6	17.218.773,30	53.832.269,75	22.168.865,60
Adm. públiques	195	84,9	2.559.050,67	9.483.485,89 (1)	3.844.233,40
Total	267	4.005,2	76.908.898,38	213.943.987,42	181.353.636,50

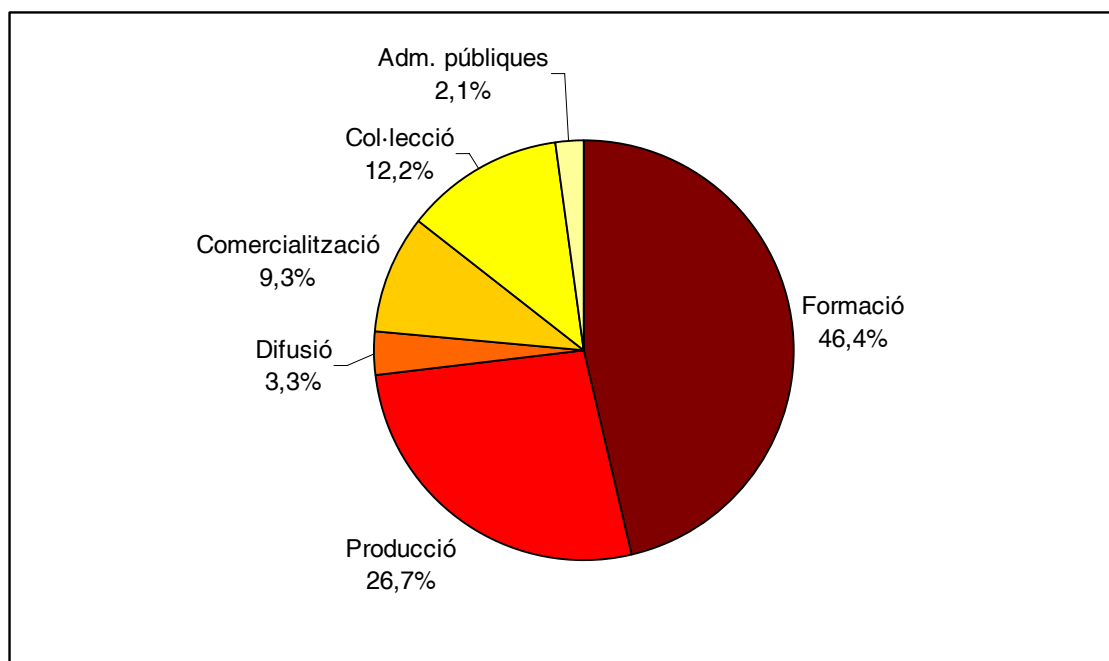
(1) Despesa consolidada.

A partir de les xifres absolutes detallades en el quadre anterior, obtenim l'aportació percentual de cadascun dels agents que participen en el sector de les arts visuals a Catalunya. És interessant destacar el pes predominant d'aportació al VAB d'aquest sector, per un costat per part de la formació, que representa un 46,3% del VAB del sector de les arts visuals, i per un altre costat per la producció, amb un 26,6% del total del VAB.

Taula 5. Dades econòmiques globals dels agents del sector de les arts visuals. 2005. En %

Categoria	Ocupats	Despesa personal	Despesa total	VAB
Formació	46,3	40,1	25,0	46,3
Producció	26,6	21,6	7,8	26,6
Difusió	3,3	5,4	27,6	3,3
Comercialització	9,3	7,3	10,0	9,3
Col·lecció	12,2	22,4	25,2	12,2
Adm. públiques	2,1	3,3	4,4	2,1
Total	100,0	100,0	100,0	100,0

Gràfic 1. Distribució del VAB de les arts visuals, segons agents. Catalunya. 2005. En %

2.2.1. Ocupació

A partir de les dades obtingudes a l'enquesta feta als diversos agents que conformen el sector de les arts visuals a Catalunya podem xifrar el nombre d'ocupats en el sector l'any 2005 en 4.005,4 persones a temps complet, xifra que representa el 0,12% del total d'ocupats a Catalunya.² Desglossant per agents del sector de les arts visuals destaca, en termes de personal ocupat, el subsector de la formació no universitària, que aglutina un total de 1.386 ocupats, repartits en 713 ocupats en la docència de batxillerat artístic dins dels ensenyaments generals i 673 ocupats en escoles d'art corresponents al sector dels ensenyaments especials. En segon lloc, cal destacar el pes del nombre d'artistes, estimats per al 2005 en 1.067 persones. El pes de les arts visuals en el sector serveis, en termes d'ocupació, és del 0,19% del total.³

Taula 6. Personal ocupat en el sector de les arts visuals. Catalunya. 2005.

Categoria	Nombre	%
Ensenyaments generals	713,1	17,8
Ensenyaments especials	672,8	16,8
Ensenyaments universitaris	469,8	11,7
Producció*	1067,0	26,6
Centres d'art	77,9	1,9
Caixes d'estalvi	56,0	1,4
Comercialització**	374,1	9,3
Museus	278,2	7,0
Fundacions	211,4	5,3
Administració autonòmica	20,1	0,5
Administració provincial	16,5	0,4
Administració municipal	48,3	1,2
Total	4.005,2	100,0

* Dades corresponents a l'exercici 2003.

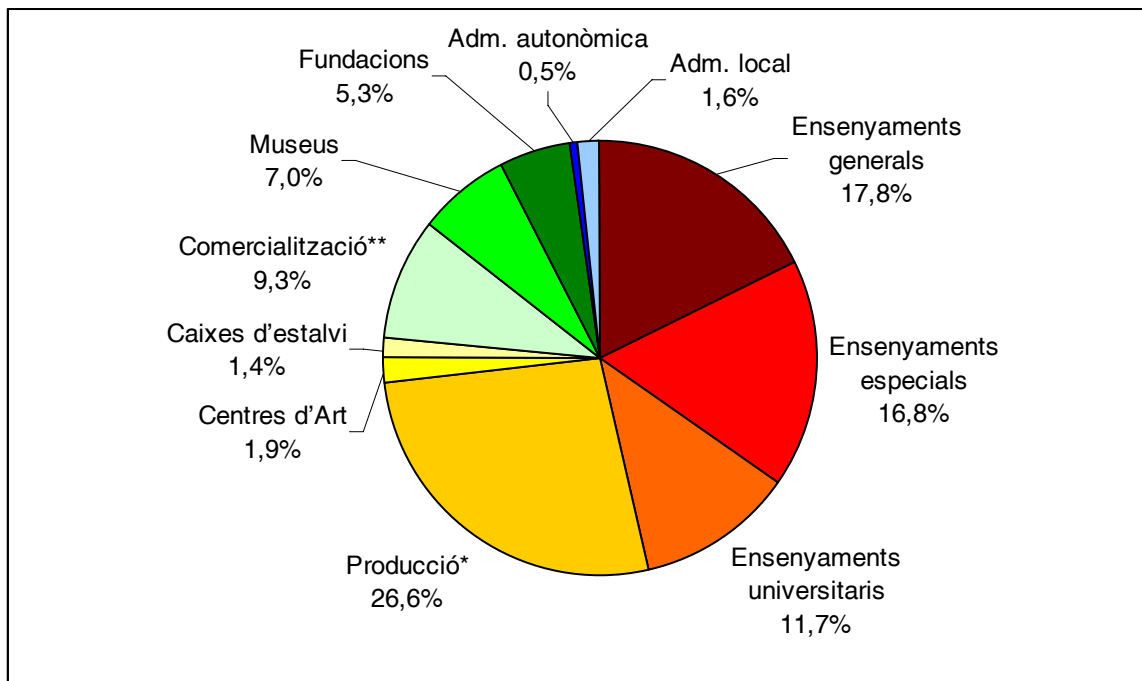
** Dades corresponents a galeries d'art, 2003.

Font: Elaboració pròpia.

² Segons dades de l'Idescat per a l'any 2005.

³ Segons dades de l'Idescat per a l'any 2005.

Gràfic 2. Distribució dels ocupats en el sector de les arts visuals a Catalunya. 2005.
En %

* Dades corresponents a l'exercici 2003.

** Dades corresponents a galeries d'art, 2003.

*** Aglutina l'Administració municipal i l'Administració provincial.

Font: Elaboració pròpia.

2.2.2. Remuneració de personal

Quant a les remuneracions de personal, segons les dades de l'enquesta, per al sector de les arts visuals a Catalunya l'any 2005 sumen 76 milions d'euros.

Taula 7. Remuneracions de personal en el sector de les arts visuals. Catalunya. 2005. En euros i en %.

Categoria	Euros	%
Ensenyaments generals	15.407.501,81	20,0
Ensenyaments especials	2.043.596,79	2,7
Ensenyaments universitaris	13.359.928,92	17,4
Producció*	16.607.636,61	21,6
Centres d'art	2.756.959,79	3,6
Caixes d'estalvi	1.362.252,95	1,8
Comercialització**	5.593.197,56	7,3
Museus	10.930.674,00	14,2
Fundacions	6.288.099,25	8,2
Administració autonòmica	670.013,59	0,9
Administració provincial	438.582,49	0,6
Administració municipal	1.450.454,60	1,9
Total	76.908.898,36	100,0

* Dades de 2002 homogeneïtzades al 2005 amb l'increment de l'IPC.

** Dades de 2003 homogeneïtzades al 2005 amb l'increment de l'IPC.

3. Visió sectorial

3.1. Formació

Una part important del sector de les arts plàstiques és la que correspon als centres d'ensenyament de les arts, on es formen els professionals.

Amb la finalitat d'establir la dimensió econòmica de l'àmbit de la formació de les arts plàstiques a Catalunya, s'han recopilat les dades relatives als recursos destinats a aquest tipus de formació: el nombre de centres docents, tant privats com públics, que imparteixen aquests estudis, els recursos humans, especialment pel que respecta al professorat especialitzat, i la despesa en educació. Així mateix, s'ha estimat el volum d'alumnes que segueixen aquests estudis, diferenciant els diferents nivells de formació.

Les dades utilitzades per als nivells d'ensenyament no universitaris es refereixen als ensenyaments regulats per la Llei orgànica d'ordenació general del sistema educatiu (LOGSE), havent exclòs els ensenyaments derivats de la Llei general d'educació de 1970 (LGE).

L'estructura del sistema educatiu espanyol, i català, dels ensenyaments de règim general, especial i universitari és el següent:

- **Ensenyaments no universitaris:**
 - Ensenyament de règim general: educació secundària. S'ha inclòs a l'estudi el batxillerat de la modalitat d'arts (batxillerat artístic).
 - Ensenyament de règim especial: es consideren ensenyaments de règim especial: ensenyaments artístics, les arts plàstiques i oficis artístics, els cicles formatius d'arts plàstiques i disseny i els estudis superiors d'arts plàstiques i disseny.

- **Ensenyaments universitaris:**

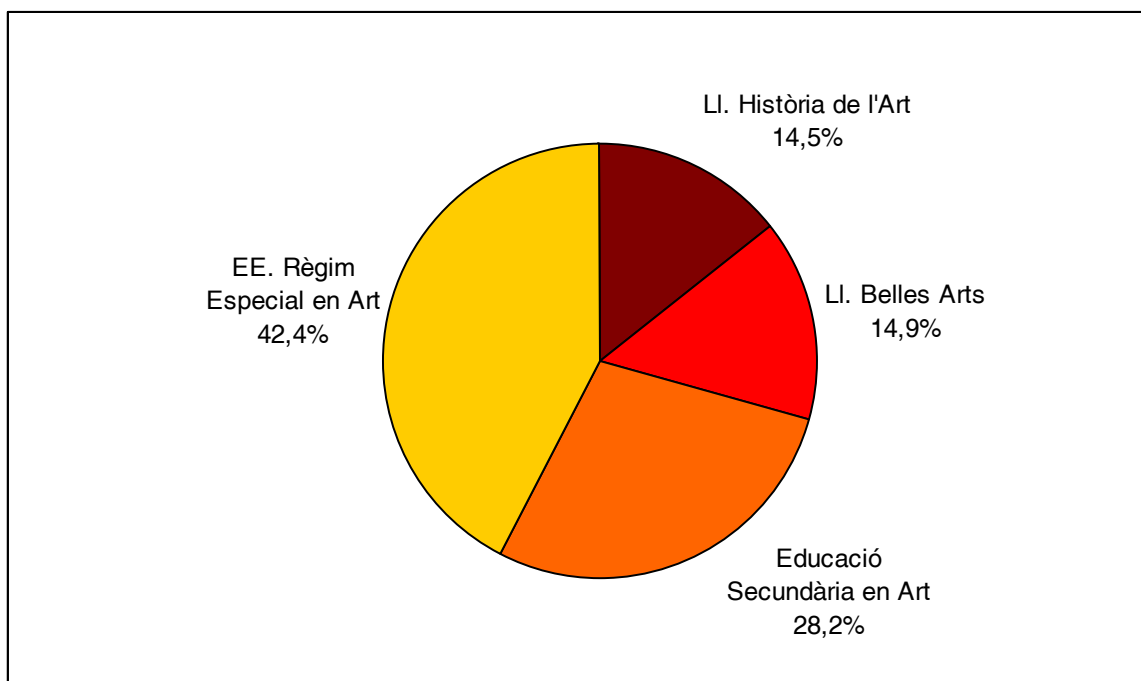
En el capítol dels ensenyaments universitaris artístics s'han considerat les llicenciatures de belles arts i història de l'art, en els seus tres cicles formatius.

Des del punt de vista de l'especialització dels ensenyaments, l'anàlisi continguda en aquest capítol se centrarà, doncs, en les modalitats formatives següents:

- Ensenyaments de règim general: batxillerat artístic.
- Ensenyaments de règim especial: arts plàstiques i disseny.
- Ensenyaments universitaris: llicenciatures de belles arts i història de l'art.

Una primera aproximació al nombre d'alumnes que cursen estudis d'arts visuals ens configura el diagrama següent:

Gràfic 3. Alumnat matriculat en ensenyaments d'arts visuals. Curs 2004-05.

Font: Elaboració pròpia a partir de dades del Departament d'Innovació, Universitats i Empresa.

Taula 8. Alumnat matriculat en ensenyaments d'arts visuals. Curs 2004-05.

Tipus ensenyament		Alumnes	%
No universitari	Educació secundària en art	3.695	28,2
	Ensenyaments de règim especial en art	5.571	42,4
Universitari	Llicenciatura en història de l'art	1.900	14,5
	Llicenciatura en belles arts	1.960	14,9
Total		13.126	100,0

Font: Elaboració pròpia a partir de dades del Departament d'Innovació, Universitats i Empresa.

Pel que fa als centres d'ensenyament:

- **Ensenyaments de règim general – batxillerat artístic**

Amb la reforma de la LOGSE, el batxillerat incorpora la modalitat d'arts, modalitat que té la durada de dos cursos acadèmics, com tots els batxillerats.

- **Ensenyaments artístics de règim especial – art i disseny**

Els ensenyaments artístics de règim especial, en la seva modalitat d'art i disseny, són impartits per les escoles d'art i les escoles superiors d'arts plàstiques i disseny. La docència d'aquesta tipologia de centres pertany a la classificació d'ensenyaments artístics (LOGSE) que s'inclouen en l'apartat d'ensenyaments de règim especial.

Els cicles formatius d'arts plàstiques i disseny es divideixen en grau mitjà i grau superior. Quant als continguts, són quatre les branques que constitueixen els estudis superiors d'arts plàstiques i disseny: restauració i conservació de béns culturals, disseny, ceràmica i vidre.

- **Ensenyament universitari – llicenciatures de belles arts i història de l'art**

La llicenciatura d'història de l'art s'imparteix en cinc universitats catalanes. La llicenciatura de belles arts s'imparteix únicament en una universitat catalana, la Universitat de Barcelona.

Taula 9. Centres universitaris de Catalunya amb formació artística. Curs 2004-05.

Ensenyament	Universitats públiques	Universitats privades	Total
Ll. Història de l'Art	5	0	5
Ll. Belles Arts	1	0	1
Ensenyaments universitaris artístics	5	0	5
Total universitats catalanes	7	5	12

3.1.1. Ensenyament no universitari

Tal com es pot observar a la taula següent, la despesa en educació artística no universitària de les administracions públiques puja a més de 32 milions d'euros. Catalunya, que té competències en matèria d'educació, n'assumeix el percentatge de despesa més elevat, més del 97% del total.

Taula 10. Despesa en ensenyament artístic no universitari, segons nivell d'administració. Catalunya. 2005. En euros

Administracions	Educació secundària en art	E. de règim especial en art	Total
Generalitat de Catalunya	27.273.417,58	4.811.428,95	32.084.846,52
Ministeri d'Educació i Cultura	310.617,94	37.429,93	348.047,87
Altres administracions	431.453,91	1.574,62	433.028,52
Total	28.015.489,42	4.850.433,50	32.865.922,92

L'any 2005, segons modalitats d'estudis, l'educació secundària en art, el batxillerat artístic representa el 85,2% de la despesa, mentre que els ensenyaments d'arts plàstiques de règim especial representen el 14,8% del total de la despesa.

Personal

La despesa en el capítol 1, destinada a les remuneracions de personal, és una partida molt important en el total de despeses de les administracions públiques en matèria d'ensenyament. Com es detalla a la taula següent, les despeses de personal de l'educació secundària en art pugen a més de 15 milions d'euros, el 55% del total de la despesa destinada al batxillerat artístic.

D'altra banda, la despesa de personal dels ensenyaments de règim especial en art pugen a més de 2 milions d'euros, un 42% del total de les despeses de l'educació de règim especial en art.

Taula 11. Despeses de personal en l'ensenyament artístic no universitari, segons nivell d'administració. Catalunya. 2005. En euros (1)

Administracions	Educació secundària en art	E. de règim especial en art	Total
Generalitat de Catalunya	15.192.526,78	2.010.406,66	17.202.933,44
Ministeri d'Educació i Cultura	124.726,92	32.508,86	157.235,78
Altres administracions	90.248,12	681,28	90.929,40
Total	15.407.501,81	2.043.596,79	17.451.098,61

(1) Curs 2004-2005. Estimacions.

Quant al nombre d'ocupats en ensenyaments artístics no universitaris, a continuació presentem el detall del professorat i del personal d'administració i serveis per al curs 2004-05:

Taula 12. Professorat en ensenyament artístic no universitari, segons règim. Catalunya. 2005 (1)

Administracions	Jornada completa	Jornada parcial	Personal total	ETC (2)
Educació secundària en art	681,6	10,6	692,2	686,9
E. de règim especial en art	415,0	364,0	779,0	597,0
Total	1.096,6	374,6	1.471,2	1.283,9

(1) Curs 2004-2005. Estimacions.

(2) ETC: Equivalència a temps complet.

Taula 13. Personal d'administració i serveis (PAS) en ensenyament artístic no universitari, segons règim. Catalunya. 2005 (1)

Administracions	Tipus A	Tipus B	Tipus C	Total
Educació secundària en art	4,4	5,7	16,1	26,3
E. de règim especial en art	6,7	37,0	32,0	75,8
Total	11,1	42,8	48,1	102,0

(1) Curs 2004-2005. Estimacions.

Tipus A: personal de direcció i especialitzat sense funció docent.

Tipus B: personal d'administració.

Tipus C: personal de serveis i subaltern.

3.1.2. Ensenyament universitari

El total de despeses en ensenyament artístic universitari per part de les administracions públiques va pujar per al curs 2004–05 a Catalunya a més de 20 milions d'euros.

Taula 14. Despesa en ensenyament artístic universitari. Catalunya. 2005 (1)

Despesa	Euros
Ensenyament artístic universitari	20.712.429,90

(1) Exercici 2005. Estimacions.

Personal

La despesa total en personal corresponent als ensenyaments artístics universitaris va pujar a més de 13 milions d'euros, xifra que representa el 65% de la despesa total en aquest tipus d'ensenyaments.

Taula 15. Despesa de personal en ensenyament artístic universitari. Catalunya. 2005 (1)

Despesa	Euros
Capítol 1	13.359.928,92

(1) Exercici 2005. Estimacions.

Amb relació al personal ocupat, i seguint la diferenciació entre professorat i personal d'administració i serveis, obtenim per a l'any 2005 les xifres següents:

Taula 16. Personal en ensenyament artístic universitari. Catalunya. 2005 (1)

Categoria	Personal
Professorat	326,6
PAS	143,2

(1) Curs 2004-2005. Estimacions.

Dades econòmiques globals

A continuació presentem les dades econòmiques globals dels agents que integren la formació en arts visuals.

Taula 17. Dades econòmiques globals sobre formació artística. Catalunya. 2005

Concepte	
Cens	89
Ocupats	1.855,7
Remuneracions de personal (en euros)	30.811.027,50
Despeses totals	53.578.352,80
VAB	84.025.253,00

Font: Elaboració pròpia.

3.2. Producció

En aquest apartat ens disposem a mesurar la contribució a la dimensió econòmica de les arts visuals dels artistes. Es considera artista aquella persona que es dedica professionalment a l'art.

3.2.1. Artistes

Les dades utilitzades procedeixen de l'estudi encarregat pel Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya sobre la situació dels artistes visuals a Catalunya.⁴

El punt de partida de l'estudi del Departament de Cultura de la Generalitat fou la definició d'artista. Amb la finalitat d'evitar qualsevol omisió, es va optar per la definició que resulta de la metodologia del treball de Raymonde Moulin i Jean Claude Passeron⁵ en un estudi fet a França ja fa 20 anys. Segons aquesta metodologia es considera artista aquella persona que és considerada artista per una tercera persona, en general per un intermediari del mercat de l'art. A partir d'aquesta definició, es van establir contactes amb les galeries d'art, amb els

⁴ *La situació dels artistes visuals a Catalunya 2001*, ARTImetria. Estudi encarregat pel Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya.

⁵ MOULIN, Raymonde; PASSERON, Jean-Claude [et al.] (1985) *Les artistes: essai de morphologie sociale*. Paris: La Documentation Française.

programadors de sales d'exposicions sense ànim de lucre i amb els responsables dels principals museus i col·leccions d'art de Catalunya, a més de tenir en compte altres directoris d'artistes publicats a Catalunya.

Aquesta investigació va permetre l'elaboració d'un cens de 5.693 artistes que es varen classificar en funció d'un índex de visibilitat, elaborat a partir del nombre d'aparicions d'un mateix artista en les llistes procedents de les diferents fonts consultades. L'artista amb un major nombre d'aparicions obtenia 15 punts, és a dir, era citat per 15 intermediaris diferents, mentre que la majoria d'artistes només apareixien en una única llista. L'índex de visibilitat així construït mostra una relació entre el grau de reconeixement social i el del mercat i és, en conseqüència, un valuós instrument per al disseny d'una mostra d'artistes.

A partir del cens general, es varen excloure els artistes amb un nivell de visibilitat 1, és a dir aquells que apareixien una única vegada en les diverses fonts consultades. Es varen excloure, doncs, aquells artistes amb un escàs nivell de professionalitat en general i un alt grau d'amateurisme, o també es pot tractar d'artistes que es troben a l'inici de la seva carrera i encara no han tingut temps ni oportunitats d'entrar en els circuits del mercat i del reconeixement cultural. Per tant s'han considerat artistes a efectes de l'estudi aquelles persones que apareixen mínim 2 vegades referenciats en les diverses fonts consultades. En conseqüència, el marc mostral resultant a Catalunya va ser de 1.507 artistes.

Taula 18. Artistes visuals. Catalunya. 2001

Concepte	
Total d'artistes	5.693
Artistes amb visibilitat >=2	1.507

Font: La situació dels artistes visuals a Catalunya 2001, ARTImetria. Estudi encarregat pel Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya.

La situació dels artistes visuals a Catalunya, 2007

Metodologia

En el moment de redactar aquest informe, es feia la recerca corresponent a l'actualització de les dades del cens contingut a l'estudi "La situació dels artistes visuals a Catalunya" de l'any 2001. Aquesta coincidència va fer impossible disposar dels resultats de la recerca a temps per incloure'ls en aquest informe, raó per la qual es van utilitzar les dades ja conegudes del 2001.

L'interès dels resultats obtinguts i la possibilitat de disposar d'una eina que permet copsar l'evolució, si més no, de les dades censuals i de visibilitat ha portat a incloure aquest avançament de resultats de l'estudi "La situació dels artistes visuals a Catalunya", de l'any 2006.

Si bé la metodologia per a la constitució del cens ha estat la mateixa que en el cas de la recerca de 2001, no ha estat així en el cas del càlcul de la visibilitat. La variació rau en el fet que, si bé els agents consultats han estat els mateixos, les valoracions aplicades a les aparicions dels artistes als llistats proporcionats per cada categoria d'agent no han estat uniformes. S'ha considerat que no totes les aparicions tenen el mateix grau de rellevància. Per aquesta raó, s'ha establert un barem de valoracions en funció de l'impacte i visibilitat de la tipologia d'activitat referida per a cada aparició, tal com s'observa a la taula següent:

Barem de puntuacions per al càlcul de la visibilitat dels artistes:

	Puntuació
Anuaris / Directoris	1
Associacions	1
Fires d'art	12
Galeries:	
Fons	2
Exposició individual	10
Exposició col·lectiva	4
Pàgina web	1
Museus:	
Fons	6
Exposició permanent	14
Exposició individual	20
Exposició col·lectiva	8
Revistes:	
Publicitat monogràfica 1 pàgina	4
Publicitat compartida 1 pàgina	2
Publicitat monogràfica ½ pàgina	3
Publicitat compartida ½ pàgina	2
Ressenya monogràfica	5
Ressenya compartida	2
Sales (inclou sales exposicions, fundacions i caixes d'estalvi):	
Fons	6
Exposició individual	20
Exposició col·lectiva	8

La situació dels artistes visuals a Catalunya, 2007

Principals resultats

Distribució dels artistes, segons província de residència

	Artistes	%	% vàlid
Barcelona	3.136	58,7%	73,5%
Girona	805	15,1%	18,9%
Tarragona	213	4,0%	5,0%
Lleida	114	2,1%	2,7%
Província desconeguda (1)	4	0,1%	0,1%
Total	4.272	79,9%	100,0%
Residència a Espanya sense concretar (2)	1.071	20,0%	–
Total	5.343	100,0%	–

(1) Artistes residents a Catalunya però de qui es desconeix la província de residència.

(2) Artistes llistats pels agents de Catalunya amb residència constatada a Espanya i molt probablement a Catalunya.

Distribució dels artistes, segons sexe.

	Artistes	%	% vàlid
Home	3.408	63,8%	65,8%
Dona	1.713	32,1%	33,1%
Col·lectiu	62	1,2%	1,2%
Total	5.183	97,0%	100,0%
Dada desconeguda (1)	160	3,0%	–
Total	5.343	100,0%	–

(1) Noms inidentificables, col·lectius formats per diferents artistes homes i dones, etc.

Índex de visibilitat

	Artistes	%
1 – 3	3.041	56,9%
4 – 6	459	8,6%
7 – 15	1.045	19,6%
16 – 30	486	9,1%
Més de 30	312	5,8%
Total	5.343	100,0%

Un percentatge molt elevat d'artistes es veu obligat a complementar la seva professió artística amb altres fonts d'ingressos, fet que ocasiona que el 50% del col·lectiu dediqui només mitja jornada o una jornada encara menor a l'activitat creativa. Tan sols el 50% dels artistes visuals es dediquen exclusivament a l'activitat artística. És per aquesta raó que quan analitzem el nombre d'ocupats a temps complet, el nombre total d'artistes es veu reduït a 1.067,5, tal com es detalla a la taula següent:

Taula 19. Estimació de la dedicació a temps complet dels artistes visuals. Catalunya

Jornada	Dedicació (en %)	Artistes estimats	ETC*
Jornada completa	50,0	753,5	753,5
Mitja jornada	25,0	376,8	188,4
1/3 de jornada	25,0	376,8	125,6
Total	100,0	1.507,0	1.067,5

* ETC: Estimació a temps complet.

Les dades d'ingressos recollides a l'estudi sobre els artistes visuals a Catalunya, ens permeten estimar que el total d'ingressos abans d'impostos obtinguts per part dels artistes visuals a Catalunya gira al voltant dels 18 milions d'euros. A continuació presentem una taula amb el detall de la distribució dels artistes en funció del seu volum d'ingressos. Destaca el percentatge d'artistes compresos en el tram d'ingressos que va de 0 a 3.000 euros anuals.

Taula 20. Artistes visuals a Catalunya, segons ingressos anuals obtinguts de l'activitat artística abans d'impostos. 2002

Trams	% artistes	Artistes estimats
0 euros	10,3%	155,2
1 – 3.000 euros	26,2%	394,8
3.000 – 6.000 euros	16,2%	244,1
6.000 – 12.000 euros	13,4%	201,9
12.000 – 18.000 euros	10,0%	150,7
18.000 – 30.000 euros	10,6%	159,7
30.000 – 48.000 euros	7,2%	108,5
> de 48.000 euros	6,1%	91,9
Total	100,0%	1.507,0

A efectes d'aquest estudi s'han considerat els ingressos dels artistes en la seva qualitat de remuneracions de personal. La distribució dels ingressos abans

d'impostos dels artistes visuals a Catalunya en funció de les fonts es presenta en la taula següent.

Taula 21. Ingressos anuals dels artistes visuals a Catalunya,* segons concepte. 2002

Concepte	Ingressos (en euros)	%
Venda directa	15.747.587,32	94,8%
Drets d'autor	319.101,64	1,9%
Encàrrecs	280.491,37	1,7%
Premis i beques	260.456,28	1,6%
Total	16.607.636,62	100,0%

* Les dades procedeixen d'un estudi de 2002. S'han actualitzat segons l'IPC. Dades oficials de l'IDESCAT.

De les dades anteriors destaca el clar predomini de la venda directa com a font principal dels ingressos dels artistes, amb un total de més de 15 milions d'euros, xifra que representa el 95% dels ingressos percebuts pels artistes.

Dades econòmiques globals

A continuació presentem les dades econòmiques globals dels agents que integren la producció en arts visuals a Catalunya.

Taula 22. Producció artística. Dades econòmiques globals. Catalunya. 2005.

Concepte	
Cens	
Ocupats	1.067,00
Remuneracions de personal (en euros)	16.607.636,61
Total ingressos (en euros)*	16.607.636,61
VAB (en euros)	48.313.275,30

* Les dades procedeixen d'un estudi del 2002. S'han actualitzat segons l'IPC. Dades oficials de l'IDESCAT.

Font: Elaboració pròpia.

3.3. Difusió

En la difusió en el sector de les arts visuals distingim dues classes d'agents. La seva característica comuna és que tots dos fan activitats expositives de caràcter temporal: els centres d'art i les caixes d'estalvi.

3.3.1. Centres d'art

Es consideren centres d'art aquells equipaments, ja siguin públics o privats, l'activitat principal dels quals és la presentació d'exposicions temporals. Aquests centres no tenen una col·lecció i, per tant, no ofereixen una exposició permanent del seu fons. Tanmateix aquesta circumstància no impedeix que, en determinats casos, aquests centres financin la realització d'obres i projectes artístics, el caràcter efímer dels quals es limita al temps que dura l'exposició temporal. Així mateix s'han considerat aquells espais que disposen de personal especialitzat i contractat per a la seva programació, excloent de l'anàlisi les sales de titularitat municipal o d'entitats financeres que cedeixen els seus locals als artistes. Al voltant de l'activitat expositiva els centres d'art organitzen programes d'activitats complementàries: tallers pedagògics, visites guiades, cicles de conferències, xerrades amb artistes, etc.

Personal

A partir del nombre de centres censats i la mitjana obtinguda a partir dels qüestionaris rebuts, s'estima que el 2005 es varen registrar un total de 77,9 ocupats en centres d'art amb dedicació a temps complet. Això significa una mitjana de 4,1 treballadors per centre d'art.

Taula 23. Personal dels centres d'art de Catalunya. 2005

	Jornada completa	Altres jornades	ETC*
Plantilla	73,0	8,3	77,9

* ETC: Estimació a temps complet.

Font: Elaboració pròpia.

Quant a les despeses fetes pels centres d'art, cal destacar les corresponents al capítol 1, que engloben les remuneracions de personal i que representen el 35,6% del total de despeses dels centres d'art.

Taula 24. Despeses dels centres d'art a Catalunya. 2005. En euros

Concepte	Euros
Personal	2.756.959,79
Total	7.739.137,60

Font: Elaboració pròpia.

D'altra banda, la compra d'obra artística és una despesa anual de 77.700 euros, amb un total de 121 obres encarregades el 2005. Aquest concepte forma part del capítol 2.

Taula 25. Encàrrec d'obra dels centres d'art a Catalunya. 2005

Concepte	Euros
Compra d'obra (en euros)	77.700,00
Total d'obres	121,4

Font: Elaboració pròpia.

3.3.2. Caixes d'estalvi

Tal com descriu Pere Puig, l'"obra cultural" de les caixes d'estalvis catalanes es defineix com aquell conjunt d'activitats i despeses que aquestes institucions emprenen habitualment i que figuren registrades en dos epígrafs diferents de les estadístiques de la CECA (l'àrea de la cultura i l'àrea de la preservació del patrimoni històric, artístic i cultural), a causa de les interrelacions existents entre els dos àmbits.

L'objectiu d'aquest treball és quantificar els recursos humans i econòmics que les caixes d'estalvis catalanes destinen específicament a les arts visuals. A causa de l'absència de dades publicades en aquest nivell de detall, ha estat necessària una recerca mitjançant enquestes i entrevistes amb cadascuna de les entitats d'estalvi.

Actualment, segons dades de la Confederació Espanyola de Caixes d'Estalvis es comptabilitzen 10 caixes d'estalvis catalanes. De la petició d'informació que els

hem presentat hem aconseguit un índex de resposta molt elevat, del 100%.⁶ És a partir d'aquestes informacions que s'han elaborat els resultats que s'exposen tot seguit.

La despesa total de les caixes d'estalvi catalanes en compra d'obra d'art puja l'any 2005 a 393.080,81 euros, invertits en l'adquisició d'un total de 124 obres.

Taula 26. Caixes d'estalvi a Catalunya. Compra d'obra. 2005

Concepte	Euros
Compra d'obra (en euros)	393.080,81
Total d'obres	124,3

Font: Elaboració pròpia.

D'altra banda, segons les dades obtingudes a l'enquesta, les caixes catalanes van subvencionar activitats i projectes d'arts visuals per un valor de 772.765 euros durant el 2005.

Taula 27. Caixes d'estalvi a Catalunya. Subvencions a les arts visuals. 2005

Despesa	Euros
Subvencions	772.765,49

Font: Elaboració pròpia.

Personal

Les dades obtingudes indiquen que les caixes d'estalvi destinen 56 persones a activitats relacionades amb les arts visuals.

Taula 28. Caixes d'estalvi a Catalunya. Personal. 2005

	Jornada completa	Altres jornades	ETC*
Plantilla	N/D	N/D	56

* ETC: Estimació a temps complet.

Font: Elaboració pròpia.

⁶ Dues entitats no han respost el qüestionari tramès. Tanmateix s'han utilitzat les memòries disponibles a la xarxa i en el cas de La Caixa, a més de la memòria de l'entitat s'ha mantingut una conversa amb la sotsdirectora de l'Àrea Cultural.

La despesa en remuneracions del personal dedicat a les arts visuals puja l'any 2005 a 1.362.252,95 euros, la qual cosa representa un 2,65% del total de despeses en arts visuals de les caixes catalanes.

El total de despeses en arts visuals ascendeix a més de 51 milions d'euros, xifra que representa el 17,7% del total de despesa en obra social feta per les caixes.

Taula 29. Caixes d'estalvi a Catalunya. Despeses. 2005. En euros

Concepte	Euros
Personal	1.362.252,95
Total	51.405.993,87

Font: Elaboració pròpia.

D'altra banda, tenint en compte que el 7,7% dels drets d'autor dels artistes, ja inclosos en el capítol de producció, provenen de les caixes d'estalvi, i per evitar duplicitats comptables, una vegada descomptada la quantitat corresponent a la despesa en drets d'autor s'estima la despesa total consolidada de les caixes en matèria d'arts visuals en 51.383.541,98 euros per al 2005.

Dades econòmiques globals

A continuació presentem les dades econòmiques globals dels agents que integren la difusió en arts visuals.

Taula 30. Difusió artística. Dades econòmiques globals. Catalunya. 2005*

Concepte	
Cens	33
Ocupats	133,9
Remuneracions de personal (en euros)	4.119.212,74
Total despeses (en euros)**	59.122.679,58
VAB (en euros)	6.062.931,20

* Les dades procedeixen d'un estudi de 2002. S'han actualitzat segons l'IPC. Dades oficials de l'IDESCAT.

** Despesa consolidada.

Font: Elaboració pròpia.

3.4. Comercialització

3.4.1. Galeries d'art

Considerem galeria d'art aquell establiment obert al públic, de titularitat privada i dedicat al comerç i l'exposició d'obres d'art. L'activitat econòmica de les galeries s'enquadra en la classificació nacional d'activitats econòmiques (CNAE-93) a l'epígraf 52.487, que pertany al grup 52.48, "Altres comerç al detall en establiments especialitzats", que al seu torn està inclòs en el grup 52.4, "Altres comerç al detall d'articles nous en establiments especialitzats".

Les dades més recents de què disposem relatives al sector de les galeries d'art corresponen a l'exercici 2003. En aquell moment es van registrar a Catalunya un total de 202 galeries, xifra que representa el 25% del total de galeries censades el 2001 en el conjunt de l'Estat espanyol.

La distribució territorial de les galeries d'art a Catalunya presenta una gran concentració a l'àrea de Barcelona, que aglutina el 56,4%⁷ de les galeries que hi ha. L'altre 43,6% de galeries està distribuït d'una manera força dispersa entre la resta de capitals de comarca.

Amb relació al personal, l'any 2003 les galeries ocupen 374 persones a temps complet. Això implica que ens trobem davant d'un sector econòmic en què predomina la microempresa, amb una plantilla mitjana d'1,85 persones a temps complet per cada galeria. També és cert que una part important de les persones ocupades en galeries d'art, treballen a jornada parcial, i tenint en compte les diferents modalitats de jornada podem afirmar que el nombre de persones ocupades en el sector de les galeries d'art ascendeix a 447.

Taula 31. Galeries d'art a Catalunya, segons trams d'ingrés i de despesa. 2003. En %

Trams	Ingrés	Despesa
Menys de 18.030 euros	9,4	10,4
18.030 – 30.101 euros	5,4	4,5
30.101 – 150.253 euros	16,4	20,3
150.253 – 300.506 euros	7,5	4,0
Més de 300.506 euros	5,9	3,5
NS/NC	55,4	57,3
Total	100,0	100,0

Font: Departament de Cultura i Mitjans de Comunicació. Generalitat de Catalunya.

⁷ Segons dades del Departament de Cultura i Mitjans de Comunicació de la Generalitat de Catalunya, 2003.

Pel que fa als ingressos de les galeries catalanes, en el quadre anterior veiem el desglossament per trams d'ingrés, que ens informa del clar predomini de galeries en el tram de facturació situat entre 30.000 i 150.000 euros anuals.

Les despeses totals del conjunt de galeries catalanes ascendeixen a 21.319.562 euros, dels quals 5.593.197 euros corresponen a despeses de personal, el 26,2% del total de les despeses.

Pel que fa a la distribució de galeries per tram de despesa, veiem també una certa concentració en el tram de despesa que oscil·la entre 30.000 i 150.000 euros anuals.

Dades econòmiques globals

A continuació presentem les dades econòmiques globals dels agents que integren la comercialització en arts visuals:

Taula 32. Comercialització. Dades econòmiques globals. Catalunya. 2005*

Concepte	
Cens	202
Ocupats	374,1
Remuneracions de personal (en euros)	5.593.197,56
Total despeses (en euros)	21.319.562,79
VAB (en euros)	16.939.078,10

* Les dades procedeixen d'un estudi de 2003. S'han actualitzat segons l'IPC. Dades oficials de l'IDESCAT.

Font: Elaboració pròpia.

3.5. Col·lecció

La categoria referida a la funció de col·lecció agrupa dos tipus d'agents: les fundacions i els museus d'art. La característica que els defineix és la possessió d'una col·lecció d'art i les activitats al seu voltant. Un segon criteri és l'exhibició en permanència de la seva col·lecció, la qual cosa ha permès diferenciar entre les fundacions, que poden o no presentar una exposició permanent, i els museus, que tenen, en canvi, l'exposició permanent com un dels seus trets diferencials.

3.5.1. Museus

La identificació dels agents integrants del cens de museus s'ha fet prenent com a referència, d'una banda, la definició de museu que fa l'ICOM:

“Un museu és una institució permanent sense ànim de lucre al servei de la societat i del seu desenvolupament i oberta al públic, que adquireix, conserva, investiga, comunica i exhibeix testimonis materials de les persones i del seu entorn, amb finalitats d'estudi, educació i gaudi.”

I, d'altra banda, la definició que proposa la Llei de museus de Catalunya, segons la qual:

“Són museus, als efectes d'aquesta Llei, les institucions permanents, sense finalitat de lucre, al servei de la societat i del seu desenvolupament, obertes al públic, que reuneixen un conjunt de béns culturals mobles i immobles, els conserven, els documenten i estudien, els exhibeixen i en difonen el coneixement per a la recerca, l'ensenyament i el gaudi intel·lectual i estètic i es constitueixen en espai per a la participació cultural, lúdica i científica dels ciutadans.”⁸

A partir d'aquestes definicions, es va delimitar l'univers limitant la selecció als museus de contingut artístic.

Cens de museus

El 19,2% dels museus d'art a l'Estat espanyol censats l'any 2003, es localitzaven a Catalunya, segons dades de l'estudi DeavE.

En aquest estudi hem contactat amb un total de 14 museus d'art dels quals hem obtingut 11 respostes, de manera que s'ha aconseguit un elevat percentatge de resposta, de gairebé el 80%.

⁸ Llei 17/1990, de 2 de novembre, de museus de Catalunya. Títol 1, article 1.1.

Ingressos

El 62,2% dels ingressos dels museus de Catalunya l'any 2003 provenen de transferències corrents. I bàsicament aquestes transferències provenen del sector públic, amb una clara predominança de l'Administració autonòmica, l'aportació de la qual representa gairebé un 25% del total d'ingressos.

Taula 33. Ingressos en els capítols 3 i 4 dels pressupostos dels museus d'art de Catalunya. 2003. En euros

Capítol	Euros
Capítol 3. Taxes	7.687.960,03
Capítol 4. Transferències corrents	12.651.403,00
Capítol 4.1. Administració municipal	2.316.826,99
Capítol 4.2. Administració provincial	1.292.676,81
Capítol 4.3. Administració autonòmica	5.038.120,64
Capítol 4.4. Administració central	2.800.693,32
Capítol 4.5. Entitats privades amb finalitat de lucre	727.933,09
Capítol 4.6. Entitats privades sense finalitat de lucre	475.152,14
Total	20.339.363,03

Font: Elaboració pròpia.

Despeses

La despesa total dels museus a Catalunya ascendeix a 32 milions d'euros, un 9% de la despesa efectuada pels museus a tot el territori espanyol l'any 2003.

La despesa del capítol 1, corresponent a la despesa de personal, ascendeix l'any 2005 a 10.930.674 euros, un 12% de la despesa de personal total dels museus d'art d'àmbit estatal corresponent a l'any 2003.

Taula 34. Museus de Catalunya. Despeses. 2005. En euros

Concepte	Euros
Personal	10.930.674,00
Total	32.331.727,10

Font: Elaboració pròpia.

Compra i encàrrec d'obra

Taula 35. Museus a Catalunya. Compra d'obra. 2005

Concepte	Euros
Compra d'obra (en euros)	506.472,43
Total d'obres	1.255,3

Font: Elaboració pròpia.

Pel que fa a la compra d'obra, els museus catalans feren una adquisició de 1.255 obres l'any 2005, operació que va representar una despesa global de 506.000 euros.

D'altra banda, tenint en compte que el 7,7% dels drets d'autor dels artistes ja inclosos en el capítol de producció provenen de museus, i per evitar duplicitats comptables, una vegada descomptada la quantitat corresponent a la despesa en drets d'autor s'estima la despesa total consolidada dels museus en matèria d'arts visuals en 32.309.275 euros per al 2005.

Personal

Taula 36. Museus a Catalunya. Personal. 2005

	Jornada completa	Altres jornades	ETC*
Plantilla	262,0	35,8	278,2

* ETC: Estimació a temps complet.

Font: Elaboració pròpia.

Als museus d'art de Catalunya hi treballaven 278,2 persones a temps complet l'any 2005. Aquesta xifra representa el 8,84% del total d'ocupats en el conjunt dels museus d'art de l'Estat espanyol.⁹ D'altra banda, la xifra d'ocupats en els museus d'art a Catalunya representa el 6,7% de l'ocupació en arts visuals a Catalunya.

⁹ Segons dades de l'estudi DeavE, amb xifres corresponents a 2003.

3.5.2. Fundacions

Aquest apartat es refereix a les fundacions tal com les defineix la Llei 5/2001 de fundacions, al seu article 2.1:¹⁰

“Les fundacions privades són entitats sense afany de lucre, constituïdes per la manifestació de voluntat de les persones físiques o jurídiques que en són les fundadores, mitjançant l’afecció d’uns béns o d’uns drets de realització a finalitats d’interès general.”

La mateixa Llei, al seu article 4, especifica les finalitats i els beneficiaris de les fundacions:

“Les finalitats fundacionals han d’ésser lícites, d’interès general i les seves activitats han de beneficiar col·lectius genèrics de persones.”¹¹

Així mateix, la Llei de fundacions, en el seu article 2.1, confereix la capacitat de fundar a persones físiques o jurídiques, tant públiques com privades.

Les fundacions objecte d’aquest estudi són aquelles, públiques o privades, l’àmbit d’acció de les quals gira al voltant a les arts visuals, ja sigui exclusivament o juntament amb altres tipologies d’activitats.

A Catalunya hi ha 14 fundacions dedicades a les arts visuals. Hem obtingut un 100% de resposta en el sector de les fundacions.

L’any 2005 treballaven a les fundacions catalanes dedicades a les arts visuals 211,4 persones a temps complet, xifra que significa una mitjana de 15 persones treballant a cada fundació.

Quant a les despeses de personal, van sumar 6.288.099 euros, el 2005, xifra que representa un 29,2% del total de despeses de les fundacions.

Taula 37. Fundacions dedicades a les arts visuals a Catalunya. Despeses. 2005. En euros

Concepte	Euros
Personal	6.288.099,25
Total	21.557.215,64

Font: Elaboració pròpia.

Finalment, la despesa en compra d’obra per part de les fundacions puja a 92.280 euros invertits en la compra de 73 obres. Aquesta xifra representa un 0,43% del total de despeses registrades per les fundacions.

¹⁰ Llei 5/2001, de 2 de maig, de fundacions. Capítol 1, article 2.1.

¹¹ Llei 5/2001, de 2 de maig, de fundacions. Capítol 1, article 4.

Segons dades de la VEGAP, l'11,8% dels drets d'autor dels artistes, ja inclosos en el capítol de producció, provenen de fundacions. Per això, i per evitar duplicitats comptables, una vegada descomptada la quantitat corresponent a la despesa en drets d'autor s'estima la despesa total consolidada de les fundacions en matèria d'arts visuals en 21.522.994 euros per al 2005.

Dades econòmiques globals

A continuació presentem les dades econòmiques globals dels agents que integren la funció de conservació en el sector de les arts visuals a Catalunya:

Taula 38. Conservació en arts visuals. Dades econòmiques globals. Catalunya. 2005

Concepte	
Cens	28
Ocupats	489,6
Remuneracions de personal (en euros)	17.218.773,30
Total despeses (en euros)	53.832.269,75
VAB (en euros)	22.168.865,60

Font: Elaboració pròpia.

3.6. Administracions públiques

El sector de les arts visuals és difícilment quantificable en termes de rendibilitat econòmica i fins i tot, de vegades, social quant als seus efectes a curt termini.

És per aquesta raó, entre d'altres coses, que aquest sector és promogut principalment des de l'àmbit públic, obligat a facilitar l'accés de la població a la cultura en tots els seus vessants. Això també fa que els principals equipaments dedicats a les arts visuals siguin de titularitat pública.

3.6.1. Administració autonòmica

Les despeses totals de la Generalitat de Catalunya en arts visuals van ascendir l'any 2005 a més de 16 milions d'euros, xifra que representa un 6% del total de despesa en cultura d'aquest nivell de govern, que el 2005 es va xifrar en 269 milions d'euros.

Per capítols de despesa, i si ens centrem en les despeses de personal, veiem com el percentatge destinat al programa d'arts visuals és de 670.014 euros, sobre el total de 51 milions a què ascendeixen les despeses de personal dedicat a cultura, representant, doncs, un 1,3% d'aquest volum global.

Pel que fa al total de despesa dedicada al programa d'arts visuals, les despeses de personal són del 4,2%.

Taula 39. Programa d'arts visuals de la Generalitat de Catalunya. Despeses. 2005. En euros

Concepte	Euros
Personal	670.013,59
Total	16.095.120,24

Font: Elaboració pròpia

D'altra banda, tenint en compte en primer lloc que el 7,18% dels drets d'autor dels artistes, ja inclosos en el capítol de producció, provenen de la Generalitat de Catalunya, i que en segon lloc, part de les despeses de la Generalitat es destinen a agents com els museus, fundacions o centres d'art, i per tal d'evitar duplicitats comptables, una vegada descomptades aquestes quantitats s'estima la despesa total consolidada de l'Administració autonòmica en matèria d'arts visuals en 1.314.266,90 euros per al 2005.

El personal de la Generalitat de Catalunya dedicat a les arts visuals s'estima en 20,1 persones a jornada completa, segons dades de 2005.

La despesa en arts visuals de l'Administració autonòmica l'any 2005 va ser de 2,3 euros per habitant.

3.6.2. Administració provincial

El nivell de govern següent en què ens volem aturar és l'Administració provincial. Les diputacions provincials catalanes van destinar un total de 84 milions d'euros a despesa en cultura durant l'any 2005.

D'aquest volum de despesa en cultura, es destinaren durant el mateix any un total de 2.533.710 euros a les arts visuals, xifra que representa un 3% del total de despesa en cultura de les diputacions.

Taula 40. Programa d'arts visuals de l'Administració provincial. Despeses. 2005.

Província	Despeses de personal	Despesa total
Barcelona	66.435,64	403.767,64
Girona	50.931,11	1.552.742,73
Lleida	58.818,99	212.710,20
Tarragona	262.396,74	364.489,62
Total	438.582,49	2.533.710,19

Font: Elaboració pròpia.

Si analitzem el pes de les arts visuals en les diferents diputacions provincials sobre el total gastat en cultura veiem que oscil·la entre un màxim de 16% destinat per la Diputació de Girona i un mínim de 0,6% en el cas de la Diputació de Barcelona.

Taula 41. Percentatge del pressupost de cultura destinat a les arts visuals. Administració provincial. 2005.

Província	%
Barcelona	0,6
Girona	16,1
Lleida	3,7
Tarragona	7,4
Total	3,0

Font: Elaboració pròpia.

D'altra banda, tenint en compte, en primer lloc, que el 0,1% dels drets d'autor dels artistes, ja inclosos en el capítol de producció, provenen de les diputacions, i que, en segon lloc, part de les despeses de les diputacions es destinen a agents com

els museus, les fundacions o els centres d'art, i per tal d'evitar duplicitats comptables, una vegada descomptades aquestes quantitats s'estima la despesa total consolidada de l'Administració provincial en matèria d'arts visuals el 2.088.098 euros per al 2005.

Pel que fa al personal dedicat a arts visuals, estimem que les diputacions tenen un total de 16,5 persones a jornada completa per al 2005, distribuïdes en les quatre diputacions provincials tal com es detalla en el quadre següent:

Taula 42. Programa d'arts visuals de l'Administració provincial. Personal. 2005.

Província	Jornada completa	Altres jornades	ETC*
Barcelona	1	3	2,7
Girona	-	-	2,1
Lleida	-	-	1,7
Tarragona	10	0	10,0
Total	-	-	16,5

* ETC: Equivalència a temps complet

Font: Elaboració pròpia

3.6.3. Administració municipal

Pel que fa a l'Administració municipal, és important destacar que es tracta del nivell de govern amb més despesa en cultura a Catalunya.

La font d'informació és l'*Estadística de despesa en cultura de l'Administració local a Catalunya* que fa anualment el Departament de Cultura. "La informació s'obté gràcies la participació dels municipis (...) que contesten anualment l'enquesta. El cens el formen les entitats locals més grans de 5.000 habitants i les capitals comarcals de població inferior, (...) i també una mostra d'ajuntaments de més de 2.000 i menys de 5.000 habitants".¹²

Així, per a l'any 2005, la despesa total dels ajuntaments en cultura va ascendir a més de 444 milions d'euros.

¹²http://www20.gencat.cat/docs/CulturaDepartament/Cultura/Documents/Arxiu/estadistiques_index.htm%20-%20despesa_cultura_adm_local.pdf

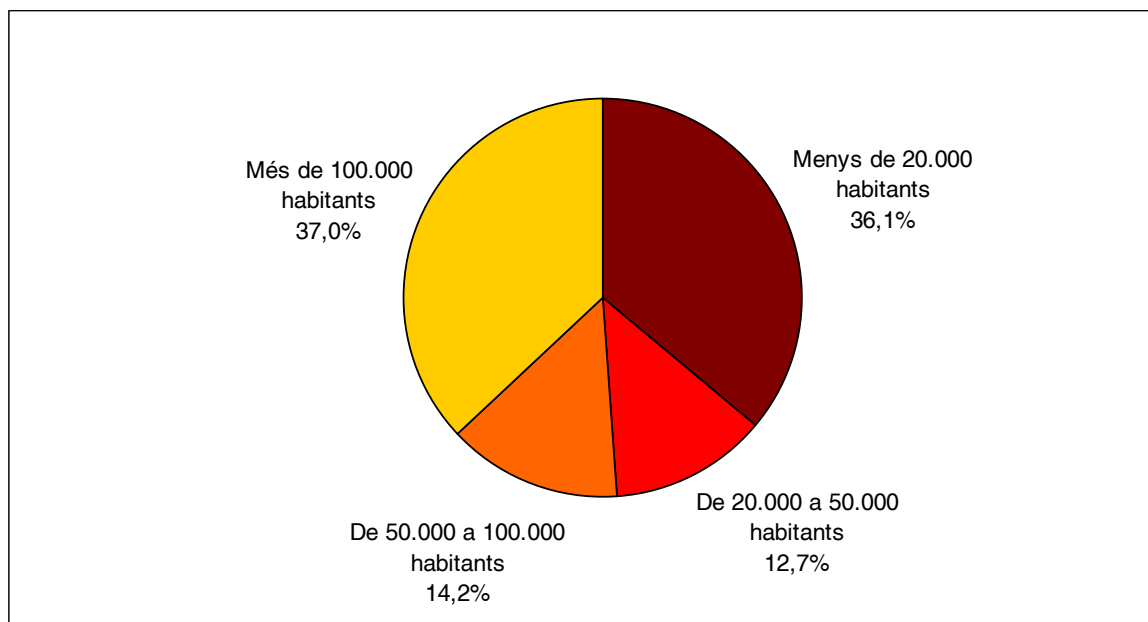
Taula 43. Programa de cultura de l'Administració municipal. Despeses segons trams de població. 2005. En euros

Trams de població	Despeses de personal	Despesa total
Menys de 20.000 habitants	26.286.728,60	160.258.483,00
De 20.000 a 50.000 habitants	15.233.950,40	56.604.276,80
De 50.000 a 100.000 habitants	16.163.773,00	62.984.113,00
Més de 100.000 habitants	39.870.421,40	164.595.368,30
Total ajuntaments	97.554.873,40	444.442.241,10

Font: Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya. 2005.

Per trams de població, la despesa es distribueix tal com es detalla en el gràfic següent:

Gràfic 4. Despesa en cultura dels ajuntaments de Catalunya, segons trams de població. 2005. En %

Font: Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya. 2005

D'aquesta despesa en cultura, el total destinat a arts visuals per part de les administracions municipals catalanes és de més de 8 milions d'euros.

D'altra banda, tenint en compte, en primer lloc, que l'1,87% dels drets d'autor dels artistes, ja inclosos en el capítol de producció provenen dels ajuntaments i que, en segon lloc, part de les despeses de les diputacions es destinen a agents com els museus, les fundacions o els centres d'art, i per tal d'evitar duplicitats comptables, una vegada descomptades aquestes quantitats s'estima la despesa total

consolidada de l'Administració municipal en matèria d'arts visuals en 6.081.120,02 euros per al 2005.

Taula 44. Programa d'arts visuals de l'Administració municipal. Despeses segons trams de població. 2005. En euros

Trams de població	Despeses de personal	Despesa total
Menys de 20.000 habitants	273.941,60	2.030.225,40
De 20.000 a 50.000 habitants	300.233,00	1.058.268,50
De 50.000 a 100.000 habitants	419.270,00	1.590.458,40
Més de 100.000 habitants	457.010,00	3.357.339,50
Total ajuntaments	1.450.454,60	8.036.291,80

Font: Elaboració pròpia

El personal dedicat a arts visuals de l'administració municipal es xifra per al 2005 en 48,3 persones a jornada completa, que representen unes despeses en el capítol 1 d'1,4 milions d'euros per aquell any analitzat.

Taula 45. Programa d'arts visuals de l'Administració municipal. Personal. 2005.

Trams de població	Jornada completa	Altres jornades	ETC*
Menys de 20.000 habitants	-	-	12,6
De 20.000 a 50.000 habitants	-	-	9,7
De 50.000 a 100.000 habitants	-	-	14,5
Més de 100.000 habitants	-	-	11,3
Total	-	-	48,3

* ETC: Equivalència a temps complet

Font: Elaboració pròpia

Dades econòmiques globals

A continuació presentem les dades econòmiques globals de les administracions públiques a Catalunya en arts visuals.

Taula 46. Administracions públiques de Catalunya. Dades econòmiques globals. 2005

Concepte	
Cens	195
Ocupats	84,9
Remuneracions de personal (en euros)	2.559.050,67
Total despeses (en euros)*	9.483.485.89
VAB (en euros)	3.844.233,43

* Despesa consolidada

Font: Elaboració pròpia

Crèdits

Direcció: Antoni Laporte

Coordinació: Joaquina Bobes

Redacció: Anna Saurí

Tractament estadístic: Rosario Peláez